

Uvodne napomene

Ova publikacija donosi kratak prikaz 9 programa Unije u kojima Republika Hrvatska sudjeluje, ciljeve i prioritete svakog programa te osobe za kontakt u Hrvatskoj nadležne za provedbu programa. Cjelovit prikaz svih 14 programa Unije može se pronaći na: www.strategija.hr

Publikacija predstavlja novu verziju publikacije koju smo izdali 2007. godine, obzirom da je u međuvremenu došlo do niza promjena, naročito što se tiče kontakata za pojedine programe u Hrvatskoj.

Programi Unije su integrirani niz aktivnosti koje usvaja Europska unija radi promicanja suradnje među državama članicama u različitim područjima, povezanim s politikama Unije i to u razdoblju od nekoliko godina.

U načelu su programi namijenjeni isključivo državama članicama na temelju posebne stavke u Općem proračunu EU. Ipak, s obzirom na to da obuhvaćaju većinu politika Unije, omogućuju i pripremu za pristupanje, jer države kandidatkinje i njihove građane upoznaju s politikama i metodama rada Unije, pa se neki od njih otvaraju i državama koje se nalaze u procesu približavanja Uniji.

Preduvjet za sudjelovanje u programima Unije je potpisivanje Memoranduma o razumijevanju za svaki pojedini program te uplaćivanje predviđene članarine. Sredstva iz programa Unije u cijelosti se financiraju iz na-

cionalnih doprinosa zemalja članica EU-a, pa postoji obveza uplaćivanja godišnje članarine ograničena na zemlje kandidatkinje.

Programi potiču suradnju gospodarstvenika iz malih i srednjih poduzeća, državnih institucija i udruga civilnog društva radi postizanja ciljeva Unije, a njihova je posebnost u tome što je suradnja putem konzorcija ili mreže sudionika preduvjet (su)financiranja projekata.

Postupak se provodi u nekoliko etapa. Zemlja kandidatkinja najprije podnosi službeni zahtjev za sudjelovanje u programu (na osnovi financijske mogućnosti sudjelovanja i iskazanih interesa pojedinog sektora). Slijede pregovori i zaključivanje sporazuma te utvrđivanje godišnjeg financijskog sporazuma kandidatkinja. Za svaki program Unije potpisuje se Memorandum o razumijevanju (Memorandum of Understanding) administrativne naravi s konkretnim uvjetima i financijskim aspektima sudjelovanja u programu.

Uvod u financiranje EU

Koji je cilj bespovratnih sredstava Unije?

Europska komisija dodjeljuje bespovratna sredstva radi implementacije projekata ili aktivnosti koje se odnose na politike EU. Ova bespovratna sredstva mogu se dodjeljivati u raznim područjima i politikama: od istraživanja, edukacije, zdravlja, zaštite potrošača, zaštite okoliša, humanitarne pomoći, itd.

Budući da bespovratna sredstva pokrivaju širok spektar područja, posebni uvjeti natjecanja koje treba ispoštovati ovise o pojedinim programima. Zato je potrebno detaljno proučiti radne programe i pripadajuće dokumente koji se odnose na pojedinačne programe. Ipak, tu su i opći uvjeti koji vrijede za sva bespovratna sredstva Europske komisije:

- **predstavljaju dodatno (su)financiranje, EU rijetko pokriva projekt u 100%-tnom iznosu troškova provedbe**
- **omogućiti da odgovarajući posao (aktivnost) bude u financijskoj ravnoteži te da korisnicima NE donosi dobit**
- **ne postoji mogućnost refundiranja troškova koji su nastali prije provedbe projekta**
- **za jedan projekt (akciju) moguće je osigurati samo jedno financiranje**

Bespovratna sredstva ne dodjeljuju se pojedinačno po dostavi prijedloga već su financijska sredstva predmet godišnjeg programiranja. Jednom godišnje, Opće uprave Komisije (*Directorate General*) nadležne za provedbu pojedinih programa, objavljuju tzv. radne programe u kojima stoje smjernice za financiranje iz bespovratnih sredstava: područje aktivnosti, vremenski raspored raspisivanja natječaja, dostupna sredstva, posebni uvjeti i sl. Prije definiranja područja koje vas zanima, nužno je proučiti objavljene radne programe.

Europska komisija objavljuje natječaje za dostavu projektnih prijedloga (call for proposals) na svojim internetskim stranicama. Otvaranjem natječaja kandidati se pozivaju da u propisanom roku dostave svoje projektno prijedloge s naznačenom specifičnom temom objavljenom u natječaju, koji zadovoljavaju tražene uvjete.

Važno je napomenuti da se projekti predaju direktno u Bruxelles, u Europsku komisiju odnosno nadležnu Opću upravu, a Nacionalne kontaktne točke u Hrvatskoj, koje ćete pronaći u informacijama za svaki program u ovoj publikaciji, imaju informativnu i savjetodavnu ulogu.

Za dodjelu bespovratnih sredstava mogu se natjecati privatne i javne osobe, rijetko pojedinci, za koje Europska komisija procijeni da imaju kapacitet potreban za provedbu projekata.

Svi projektni prijedlozi ispituju se i ocjenjuju na temelju javno dostupnih kriterija, osiguravajući jednak tretman svim kandidatima. Budući da su i grantovi (bespovratna sredstva) javni novac, Europska komisija striktna je u pravilima transparentnosti i prema krajnjim korisnicima i prema svojim postupcima.